

Veli-Pekka Viljanen

HE 29/2026 vp merituulivoiman kiinteistö- ja tuloverotusta koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan perustuslakivaliokunta 27.5.2026

Perustuslakivaliokunnan lausuntopyynnössä todetaan, että esitys on perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä Ahvenanmaahan liittyvien näkökohtien vuoksi. Valiokunta on pyytänyt tarkastelemaan lausunnossani myös seuraavaa kysymystä: ”Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 5 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta ”asioissa, jotka koskevat kunnalle tulevaa veroa”. Onko säännöstä tulkittava siten, ettei valtakunnan laissa voida säätää Ahvenanmaan kunnalle tulevasta kiinteistöveron jako-osuudesta, kun kunta veronsaajana sijaitsee Ahvenanmaalla, jossa maakunnalla on lainsäädäntövalta, mutta veron kohde sijaitsee talousvyöhykkeellä, jossa valtakunnalla on lainsäädäntövalta?”

Käytössäni on ollut kaksi valtiovarainministeriön perustuslakivaliokunnalle asiasta antamaa lausuntoa (6.5.2026 ja 20.5.2026). Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 5 kohta estää säätämästä valtakunnan laissa Ahvenanmaan maakunnassa kunnille tulevista veroista, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisen toimivallan jaon perusteella kuuluvat maakuntalailla säädettäviin asioihin. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan ehdotetussa sääntelyssä ei voida säätää kunnille tulevasta kiinteistöveron jako-osuuksista myöskään tilanteessa, jossa kiinteistöveron kohde sijaitsee Suomen talousvyöhykkeellä, jossa valtakunnalla on lainsäädäntövalta.

Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat veroja ja maksuja 18 §:n 5 kohdassa säädetyin poikkeuksin. Itsehallintolain 18 §:n 5 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnalle tulosta perittävää lisäveroa ja tilapäistä ylimääräistä tuloveroa sekä elinkeino- ja huviveroja, maakunnalle perittävien maksujen perusteita, kunnalle tulevaa veroa. Ahvenanmaan itsehallintolain mukainen lainsäädäntövallan jako valtakunnan ja maakunnan välillä on poissulkeva. Valtakunta ei voi säätää lakeja, jotka kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan, ja päinvastoin. Itsehallintolain 18 §:n 5 kohdan perusteella

esimerkiksi kiinteistöverotuksesta Ahvenanmaalla on säädetty maakuntalailla (Fastighetsskattelag (1993:15) för landskapet Åland).

Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 5 kohdan ilmaisu ”kunnalle tulevaa veroa” (”kommunerna tillkommande skatter”) kattaa sanamuotonsa mukaisesti kaikki Ahvenanmaan kunnille tulevat verot. Tämä sulkee pois valtakunnan lainsäädäntövallan piiristä Ahvenanmaan kunnille tulevat verot ml. Ahvenanmaan kunnille tulevat kiinteistöveron jako-osuudet silloinkin, kun verotuksen kohde sijaitsee Suomen talousvyöhykkeellä.

Kuten valtiovarainministeriön lausunnosta (20.5.2026) ilmenee, valtakunnan lainsäädäntövallan rajat osoittavat valtakunnan verolainsäädännön soveltamisen rajat kuten muusakin verotuksessa: jos valtakunnan laissa säädetyn veron osalta säännellään kunnasta veronsaajana ja kunnille veronsaajina tilitettävistä veron jako-osuuksista, sääntelyä ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnan kunnille tuleviin veroihin.

Edellä esitetyin perustein voin yhtyä valtiovarainministeriön lausunnossa omaksuttuun kantaan perustuslakivaliokunnan asiantuntijoille esittämään kysymykseen Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 5 kohdan tulkinnasta.